

Hétköznapok és ünnepek

San Marco hercegné nyomdokain...

Beszélgetés a Szőlő utcai Fiúnevelő Intézet igazgatónőjével a Jó Pásztor Nővérek visszatérésének alkalmából

A Jó Pásztor Nővérek szerzetes közösségét Szent Mária Eufrazia 1835-ben alapította a francia Angers városban. A nővérek apostoli munkaterülete a nők világa: megtévedt fiatal lányok, veszélyeztetett asszonyok szolgálata.

Modern társadalmunk marginális területein működnek ők: manapság is keresik a kallódó, csavargó fiatalokat. Segítik a gyermeküket nevelő, magányos nőket, családi tanácsadó szolgálatot tartanak. A társadalom peremén élők érdekeit képviselik, mentik a kábítószer és az alkohol áldozatait. Ma az öt világrész 58 országában, 670 intézményben 6500 nővér apostolkodik. A Jó Pásztor Nővérek magyarországi megtelepedése San Marco hercegné (született nagyszentmiklósi Nákó Anna Mileva) nevéhez fűződik. Őfensége 1892-ben Óbudán megvásárolt egy 41 ezer négyzetméter nagyságú telket, s azon egy szép házat építtetett, pincével, két emelettel, manzárdal, padlással. Hat nővér és harminc menedékre szoruló, zilált életű leány befogadására rendezte be ezt az új otthonát. Később további harminchárom személynek egy kisebb monostort is építtetett: a mai Zápor utca 50. sz. épületet, melyet akkoriban Magdolna-háznak neveztek. Ez nem börtön vagy dologház volt, hanem a 14. életévüket betöltött, a bukás veszedelmeitől önként oltalmat kereső nők menedékhelye. Palotaszerű, tiszta, elegáns épületek, tágas nappalikkal, hálótermekkel, ebédlővel, fürdőszobával berendezve, nagy kertekkel övezve. Jókora konyhakert volt a park mellett, zöldségveteményekkel, gyümölcsfákkal, szőlős minta-tangazdasággal.

Amikor a második világháború után sor került az államosításra, 1950 nyarán, 180 Jó Pásztornak kellett elhagynia rendi otthonát.

Az egyházakról 1990-ben, az Országgyűlés törvényt hozott: a lelkiismereti és vallásszabadság mindenkit megillet.

1992-ben, a centenáriumi évében újjáalakul a magyar rendtartomány; 35 Jó Pásztor nővér és 10 szemlélődő nővér a Szőlő utcai egykori zárda kertjében és a felújított otthonban ismét megkezdte közösségi életét, fogadja növendékeik első csoportját. A rend magyarországi megtelepedésének százéves évfordulója alkalmából szeptember 19-én a Jó Pásztor templomban sok hazai és külföldi vendég jelenlétében ünnepi szentmisét tartottak, melyet Paskay László bíboros, esztergomi érsek celebrált. A mise után a vendégek megtekintették az egykori rendházban működő nevelőotthon, a Népjóléti Minisztérium 1. számú Fiúnevelő Intézete belső helyiségeit, melyeket a növendékek és nevelőik erre az alkalomra szépen kicsinosítottak. Az értelmi fogyatékos, bűnelkövető fiúk zárt otthonát Karanedev Marinov Ivánné vezeti.

– Az ünnepi készülődés mindig tartogat örömteli percek: ajándékok készítése, csomagolása, a várakozás izgalma színesíti a szürke hétköznapokat. Ezért is mondtam azonnal igent, amikor a Jó Pásztorok megkerestek a centenáriumi ünnep rendezésének kérésével. Minden bizonnyal társintézmények leszünk a nővérekkel. Már kidolgozták pedagógiai programjukat: ők leányanyákkal kívánnak foglalkozni. A Népjóléti Minisztérium által

fenntartott intézetekbe az ország egész területéről érkeznek a javító-nevelésre utasított, bűncselekményt elkövetett fiatalok. Itt nálunk működik az állandó áthelyező bizottság. Pszichológiai és gyógypedagógiai vizsgálatok döntenek el, kik kerülnek Aszódra, és kik maradhatnak itt. Mi egy öt évre tervezett pedagógiai program alapján dolgozunk. Ez a program a javítóintézeti nevelés speciális módjait kívánja megfogalmazni. 15-19 éves növendékeink társadalmi beilleszkedésének segítése elképzelhetetlen személyiségük fejlesztése, rendszeres képzésük és munkára nevelésük nélkül. Célunk a deviáns fiatalok kompenzáló, korrigáló és szocializációs nevelése.

– *Lehetséges, hogy éppen fogyatékoságuk miatt befolyásolhatók ezek a fiatalok a „rosszra”? Milyen bűncselekmények a leggyakoribbak?*

– Kollégáim a közelmúltban készítettek erről statisztikát. Érdekes, ahogy a bűncselekmények „átstrukturálódtak” gyermekeink szükségletkielégítésére: élelem, csokoládé, cigaretta, alkohol, aztán rablások, és újabban az erőszakos nemi közönség is előfordul.

– *A fiatalok bírósága legkevesebb egy évre rendeli el a kényszer jellegű elhelyezést. Mi történik itt a fiúkkal egy év alatt?*

– Eleget kell tenniük az intézet szigorú, de teljesíthető normarendszerének. Dolgozók iskolájában tanulnak az intézeten belül. Részs szakmát biztosító, az intézet területén működő munkahelyeken dolgoznak. Betanított munkás tanfolyamokon sajátítják el bizonyos szakmák fortélyait: palántanevelő, zöldségtermesztő, zöldség- gyümölcseladó. Hamarosan cipőjavító műhelyünk is lesz. Nemrég a Csillebérci Tábortól olyan barkácsfelszerelést kaptunk, amely tizenkét növendékünk teljes foglalkoztatását biztosítja. Egy zárat, eltört széklábat megjavítani, apróbb, ház körüli teendőket ellátni nem ördöngösség a mi fiainknak. A délelőtt a kemény, szorgos munkáé, ám a délután megmarad az intenzív nevelőmunkára. Ahány növendék, annyiféle segítséget igényel: személyre szóló, emberi hangú törődést, hogy ne csak szemléltői, de részesei is legyünk apró, gyermeki örömeiknek, bánataiknak. Játsszunk együtt, legyenek közös élményeink, énekeljünk együtt, bővítsük a szabadidős tevékenységek körét. Ne felejtjük el, fogyatékosokról van szó – legyünk képesek tapintatra. Merjünk bátran vitázni is a gyerekekkel. Igyekezzünk megnyerni őket nevelési céljainknak. Ehhez szükséges az intézet egészét átható, családi légkör. Aki igényli, annak felajánljuk a hitéletben megkapaszkodás lehetőségét. Csak ilyen körülmények között vagyunk képesek pótolni és helyettesíteni a gondoskodó szülőt. Nyugalmunk a garancia a növendékek nyugalma: tolerancia, megértés, elfogadás, szeretet. Hivatásunk akkor hoz sikert, ha az intézet valamennyi dolgozója azonos pedagógiai rendszerben gondolkodik és dolgozik. Pedagógiai programunkat intézeti nevelőtestületünk a múlt évben fogadta el.

– *Mi történik a nehezen kezelhető növendékekkel?*

– Vannak nálunk nagyon súlyos magatartási zavarokkal küszködő, beteg gyerekek. Ők egy- vagy kétszemélyes kapcsolatban tudnak csak létezni. Alig viselik el a közösséget, nekik három-négy ember már tömeget jelent. Pszichológusaink speciális pszichoterápiás módszerekkel, a gyógyító célnak megfelelően segítik a társadalmi normákkal összeütköző fiataljaink fejlődését.

– *Úgy tudom, Magyarországon nem megoldott az intézeti növendékek utógondozása. Önöknél ugyanakkor egy nyolcfős utógondozó csoport működik...*

– Tapasztalataink szerint az ideiglenesen elbocsátottak közül sokkal több fiatalra kellene kiterjesztenünk intézetünk segítő-gondozó funkcióját. Országos átlagban 150 gyerekre jut egy pártfogó, a mi nyolcfős utógondozó részlegünk is csak egy csepp a tengerben. Azoknak a fiataloknak a támogatása rendkívüli fontosságú, akik nem kívánnak visszakerülni családjukba,

vagy akik mögött nincs családi háttér. Számukra a visszaesés elkerülésének egyetlen lehetőségét jelentheti a védőmunkahely és a lakhatás biztosítása. Gyógypedagógus-szociológus kollégánk vállalkozott arra, hogy segítő-támogató kapcsolatban figyelemmel kísérje növendékeink életútját. A jövőben fokozott hangsúlyt kívánunk fektetni a családterápiára; növendékeink családi háttérének gondozására.

Várhalmi Judit